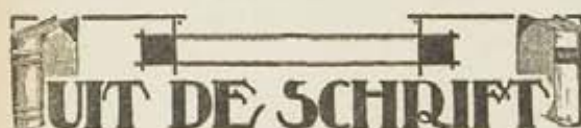

En die naar dat Woord leeft, heeft grooten vrede met zijn grooten God, maar die groote vrede brengt hem tot scherpen strijd om naar den wil van Zijn God te leven op alle terrein: op het terrein der kerk en der wetenschap, in zijn familie-leven en sociale betrekkingen, in de kunst en politiek, in het rekenen en schrijven en het is hem bij alle moeite in dien strijd een liefdedienst, die hem nimmer mag verdrieten en hij hooft naar de rust, die overblijft voor het volk van God.

Zoo sta ons geloof tegenover het geloof van hen, die van God alleen maar het eeuwige leven verwachten: het geloof in een God, die transcendent, maar ook immanent is, die Zich openbaard heeft in de Heilige Schrift en door die openbaring weten wij waarheid omtrent Hem en Zijn werken en ons geloof is ook een geloof in de opstanding des vleesch en in dat geloof genieten wij het goede, dat God in Zijn goedheid ondanks de zonde gelaten heeft en verwachten wij met de zuchtende schepping de heerlijkheid der kinderen Gods.

Strijden wij in dat geloof en voor dat geloof. Het is noodzakelijk, want mag de moderne mensch de speculaties van Marcion vreemd en kras vinden en zijn twee-godenleer verwerpen, de geest van Marcion leeft en niet het minst in hem, die acht, dat Marcion zoo voortreffelijk de verhouding van God tot ons heeft beschreven als de verhouding van een absoluut vreemde.

M. VREUGDENHIL.

UIT DE SCHRIFT

Dood traditie in conflict met het levende Woord.

Ik bezweer U bij den levenden God, dat Gij ons zegt, of Gij zijt de Christus, de Zoon van God. Matth. 26: 63.

De Sanhedristen waren de grafbewaarders van de doode traditie. In de vergadering van den grooten Raad, waarin de Heiland werd gevonnist, kwamen zij in geweldig conflict met het levende, actieve Woord Gods.

Dit werd een strijd op leven of sterven.

Daar zaten over Jezus ten vierschaar de dragers der heilige overlevering, de wachtters over de wetten en inzettingen des Allerhoogsten, wier bijzondere taak het was de Messiasbelofte zuiver te bewaren, onder het volk verlangen levendig te houden naar de vervulling daarvan, en zorgvuldig te waken voor het punctuele doorgeven der profetische teksten, en de juiste exegese daarvan.

Dit schijnbaar zoo achtenswaardig college van oude en voornamen mannen bevatte fijne juristen en theologen, de professoren en de Schriftgeleerden, maar ook de mannen van de praktijk, het leekenelement, dragers van het chokmatisch charisma, dus: met levenswijsheid begaafden.

Hun hoogste hartstocht moest zijn de volledige handhaving van de heilige woorden Gods. Doch ontzonken als ze waren aan de waarachtige vreeze des Heeren en aan de binding van Zijn Verbond, konden ze dit alleen beschouwen als een intellectuele, ambtelijke functie, die hun eigen hoogheid streefde, en waarmee zij verdienstelijke wetswerken bijgeschreven op de rekening Gods.

Er was er maar één, die den hoogen zetel hunner waardigheden had durven aantasten; dat was de nieuw-opgekomen Rabbi uit Nazareth, die met al de minachting van den révolten modernist schennend de hand had uitgestrekt naar hun prachtig systeem van overgeleverde wetten en rechten, en hun gebalsemde woorden-theologie.

Hoe vreemd heeft in hun eerbiedwaardig college de tijding geklonken dat Galileërs tot dezen Jezus van Nazareth durfden zeggen: „Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods!”

Hoe ontstellend dat deze volksmisleider zulke Messias-hulde zich heeft laten welgevallen!

Zoo is achter de deuren van het Sanhedrin het groote conflict gegroeid tusschen het in letters bewaarde Woord Gods, ingepakt in foudralen van patriarchale formules, als kostbaar, maar dood bezit, en het levende, vruchtdragende Woord Gods, zooals dat in de belijdenis der gemeente van Christus zijn kracht ging ontplooiën en nu uit Jezus' eigen mond in profetisch getuigenis beluisterd werd. Zooals de dood het leven haat, en het licht de duisternis, zoo haatten de grafbewaarders van het gebalsemde woord Gods de getuigen van het levende, actief-kragtige en belijders-kweekende Woord van den God des Verbonds, die in Christus Zijn beloften vervulde.

Daarom moesten deze suppoosten van de gesloten crypt der verstarde profetieën hun sleutel-macht wel verdedigen tegenover Hem, die voor zichzelf de kroon der Messiaansche ambten, naar de Schriften opeischt, en zich door Zijn volgelingen laat aanbidden als de vervulde belofte des Ouden Verbonds.

Is het wonder, dat de leden van den grooten Raad in vreugderoos genieten, nu zij dien Nazarener gebonden voor hun vierschaar hebben en kansen vrij zien om zijn sprekenden mond tot zwijgen te brengen? Want de doode woorden

moeten bewaard, maar het levende Woord moet sterven, omdat het lastig is voor den hoogmoed van den zondaar.

Het verachtelijk middel van valsche getuigen is goed genoeg zulk een te dringen naar den dood.

Doch er is maar één deur, waar hij door kan, hier, in het Sanhedrin, waar gewaakt wordt voor de heiligheid Gods, en dat is de deur der godslastering.

Nadat de valsche getuigen te kort schoten, zoowel in valsheid als in getuigenis, heeft de Schriftkennis van Cafafas hem grooten dienst bewezen. Wat de laatste getuigen beweerd hebben aangaande woorden van Jezus over tempelafbraak en tempelopbouw, brengt hem op een vernuftig denkbeeld.

Hij heeft immers nog het zwaard van het Woord Gods, waarvan hij de officieele drager en hanteerder is.

Een Tempelschender is, naar de Schriften, een mensch, die zich aan God vergrijpt. Maar een die van zichzelf proclameert, dat hij Tempelbouwer is, die is een Godslasteraar in volten zin. Naar de Schriften! Want de voorzitter herinnert zich uit Zacharia 6, dat de Messias, de Zoon van God, komen zal om den tempel in meer dan Salomonische pracht te herbouwen. Een mensch, die deze woorden op zichzelf toepast, is des doods schuldig!

Naar de Schriften!

Met dit Woord Gods in zijn bezoedelde handen vordert de Hooepriester Jezus op een eed om hem weg te kunnen dringen door de poort van den dood. Zwerft hij, dan is hij weg. Dan is er de misdaad.

Ach, hij weet het niet, dat deze vermeende misdaad juist de overwinning is van het Woord Gods.

Want Jezus zelf draagt in zuivere heiligheid ditzelfde Woord Gods en bevestigt het met een eed, die de klok van het evangelie luiden laat over de geheele wereld.

En nu zegeviert, tot troost der Kerk, het Woord Gods. Niet het dood-bewaarde, verstandelijk-ontlede van de koele hoofden der denkers. Maar het echte, het levende, het actieve, dat harten in brand zet met het vuur Gods en geloovigen maakt tot getuigen, tot belijders, die tot hun Heiland zeggen: Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods!

God overwint de doode woorden der ingekapselde schijnvroomheid door het Levende Kerkstichtende Woord.

Nog!

F. C. M.

KERKELEK LEVEN

„Moet dat nu zóó?” (VIII.)

Dat de leiding in ons kerkelijk leven veelszins zoek is, blijkt ook wel uit de houding, die we innemen tegenover de N(ed.) C(hristelijke) S(tudenten) V(ereeniging). Reeds werd eraan herinnerd, dat een der generale synodes aan allen, die het studentenleven moeten helpen leiden, het ernstige verzoek gedaan heeft, de aan het lidmaatschap dezer vereeniging verbonden bezwaren den studenten onder het oog te brengen, en het lidmaatschap hun ernstig te ontraden. Gronden voor deze aangenomen houding zijn er genoeg; de N.C.S.V. heeft niet op den objectieven inhoud eener belijdenis, doch op het subjectieve feit van het „belijden” (volgens eigen meening of bewering) haar organisatie meer en meer doen steunen; en zoo is ze al verder afgegleden van den christelijken levensbodem (die trouwens als bodem meer en meer hypothetisch genoemd wordt); raakte ze al verder verwijderd van den christelijken gedachtenzucht; kwam ze al verder af te staan van ons leven in al zijn schakeeringen; en bracht ze over heel de linie een schare van volksleiders over Nederland en in de koloniën, die in (hoofdzakelijk) niet-kerkelijke samenleving wel den christennaam voeren, doch intusschen gedachten propageeren, die metterdaad het christelijk geloof vreemd zijn, en er straks tegenover gaan staan. Geen gebied is er, waarop zij niet optreden. De kerk, de literatuur, de politiek (lees maar eens wat de C.D.U.-ers zelf op dit punt royaalweg omtrent hun eigen geboortegeschiedenis meedeelen), het sociale leven, de pers. En die invloed groeit; de verschijning van het nieuwe orgaan „Schouder aan Schouder”, dat immers de bedoeling heeft, de „politiek-protestantsch-christelijke eenheid” (niet van belijdenis, doch van „belijders”) te dienen, wijst in diezelfde richting; ieder weet, welken invloed de N.C.S.V. h.v. onder de christelijk-historischen heeft. Bedenkt men dan nog, hoezeer onder barthiaanschen invloed de bestaande groepeerings al ijveriger en „noodwendiger” haar grenzen uitwisschen, en daarin zich ook hunnerzijds in den N.C.S.V.-stijl laten omwerken, dan krijgt de waarschuwing der synode een met de maand nog verhoogde beteekenis.

Geen geheim nu is het, dat er onder ons zijn, die soms met een openlijke daad, soms ook door het vergoelijken ervan, soms ook door een in het algemeen sprekende neiging tot samengaan met andersdenkenden ook op terreinen, waar principiële afbakening der terreinen vereischt zou zijn, metterdaad dit synodebesluit saboteeren. Ik geloof niet, dat dit opzettelijk geschiedt; het zal misschien niet eens zoo duidelijk voor

hun aandacht hebben gestaan. Maar het feit blijft hetzelfde om.

En nu kan men het zien gebeuren, dat penvoerdere, die in bepaalde gevallen in het uitpluizen van synodale decreten een bewonderenswaardige vaardigheid medegaders bereidheid van geest vertoonen, ten aanzien van dit besluit — dat juist een kwestie van „geest” is! — een totaal anderen „geest” ademen, of doen en helpen „ademen”. Er zijn er, die als het gaat over tuchttoefening inzake afwijkende politieke stroomingen, zich aan een synodale formule willen kunnen vastklemmen, eer ze tot een daad willen komen of doen komen; maar als de „geest” der N.C.S.V. haar verslagene maakt, vergeten zij het bestaande besluit, of gaan er tegen in (men generaliseere hier niet, en specialiseere evenmin). Anderen zijn er, die stelselmatig ook in hun anti-polemiek-leuzen, den eisch tot eenheid op grond van een belijdenis in zijn vermogen tot dingen tegenstaan door praktisch te sturen in de richting van eenheid op grond van het feit des belijdens; daarmee onbedoeld of bedoeld sturende in de richting van N.C.S.V.-verlangens. Nauwelijks heeft — soms een geheel andere reden — iemand gevraagd, nu toch maar te zwijgen over bepaalde meeningsverschillen, of juist degenen, die bedoeld synodebesluit toonen te moeten uitsluiten van hun sympathie, betuigen bijval, en vinden zich in hun positie gesterkt; soms bedienen ze zich daarbij — wat die „polemie” betreft — van argumenten, die een ontstellend gebrek aan inzicht in wat er eigenlijk te doen is in de kerkelijke arena verraden.

Ik wees er in het voorbijgaan op, dat het bedoelde synodebesluit er een is, waarbij het meer om de „geest”, dan om de letter gaat. En dat maakt voor mijn besef de zaak juist van betekenis; want er teekenen zich nu twee „richtingen” af, die onmiskenbaar zijn, en die toch elkaar maar eens rondweg in de oogen moesten zien. Ook omdat ze hier en daar des kansel beïnvloeden.

K. S.

Over de „Algemeene Genade”.

(Antwoord aan Dr O. Noordmans.)

VII.

In de voorgaande artikelen handelden we over de vraag, hoe gereformeerden de relatie tusschen God, schepper en verlosser zijn en die tusschen zijn maker en hersteller zijn; en in het voorbijgaan stippen we reeds even de kwestie van het menselijk medearbeider-Gods-zijn aan.

Het is duidelijk, dat we ook dit begrip „medearbeider Gods” in het kort dienen te bespreken. Want wie weten wil, hoe en wanneer God de wereld „verloft”, en de „verloste” wereld reeds er is (in beginsel) dan wel of nog „toekomende” is, die zal eerst gereed moeten gekomen zijn met de vraag, welke plaats de mensch in den kosmos heeft. Heeft God den mensch tot zijn medearbeider van den aanvang af geroepen, zeg in het „werkverbond”, dan zal volgens gereformeerde denkers de verlossing in Christus hem in het „genadeverbond” juist tot dat medewerkschap weer moeten „verordineeren en bekwalen” (in de historie, heden, gister, morgen). „In beginsel”, zeer zeker. Maar dat toch in de historie.

Geen wonder, dat de vraag naar het begrip „medearbeider Gods” almeer de aandacht wint. Prof. Kohnstamm in zijn „De Heilige” wijdt er een afzonderlijk paragraaf aan, en haalt terecht de gereformeerde theologie in het gesprek over dit onderwerp naar voren. In een perikoop, waarvan wij (lezers van mijn: „Wat is de Hemel?” weten dat) den aanhef niet nauwkeurig geformuleerd achten, zegt hij:

„Gelijk het „werkverbond” naar Gereformeerde opvatting aan het „genadeverbond” voorafging, en blijft het ook van kracht op uitgestrekte terrein”.

Over dat „uitgestrekte” terrein (vergrootende trap) zullen we natuurlijk een woord te spreken hebben; feitelijk ligt daar een der voornaamste punten van geschil tusschen Dr Noordmans en mij. We citeeren Dr Kohnstamm verder:

„Dat juist van Gereformeerde zijde de leer van het „werkverbond” werd ontwikkeld, staat in het nauwte verband met de leer der gemeene gratie en van het beeld Gods in den mensch... Wel heeft Luther, o.a. in zijn leer van het „beroep”, de beteekenis erkend van de taak van den Christen in de Maatschappij, maar reeds in de leer van den Staat deinst hij voor de consequenties daarvan terug, en het latere Lutheranisme heeft zich meer en meer uitsluitend sociologisch georiënteerd”.

We zullen dan ook, voor we verder gaan, een enkel woord zeggen over den mensch als medearbeider Gods. En we zullen daarbij weer uitgaan van de verbondsgedachte. En het verbond zien als grondwettig woord voor alle leven en werken en plaatsaandwijzing van en voor den mensch in den kosmos. Niet alleen voor zijn „zieleleven”, — laat ons den term even gebruiken, als wáre de „ziel” een eigen „provincie” in het leven. Maar ook voor zijn „cultuurleven”.

De verbondsgedachte toch is voor heel de „anthropologie” (bepaling van plaats en beteekenis en roeping van den mensch) van de allereerste beteekenis. In haar licht leert men breken zoowel met Schleiermachers begrip van „religie” (met heel den aankleef van dien), als ook met de opvattingen, die inzake al-of-niet-christelijke cultuur bij Barth en Brunner in hun onderscheiden verhouding tegenover elkander het woord genomen hebben.

Maar omdat we deze week veel ruimte noodig hebben voor andere onderwerpen, breken we ditmaal hier af.

K. S.

De „Leider” ca.

het wordt met... samenhand een... het „Hoofdkwartier”... Brochure III... „kwartier” te Utrecht... En hoer... „Beweging” meer... fersche hoofdlett... te het orgaan... voor de Beweging... de feit van die... den bewusten... KARAKTERVOLE... leden, aangeko... kort, onopvallende... organ... 1).

Misschien sta... wijze van bericht... schaamte. De va... teekent niets... de heer A. A. M... Want wat is da... leer uitgeeft, die... eent „bij dit t... west te VERDIE... staatsphilosophie... EDIGEN”, en d... al zijn te BEWI... maal door een... heid te brengen... opvoeding der je... dient te beru... wereld- en... kapten grond d... isozophie”,... e... weldoordachte f... Ongemerkt ach... edijfe zonder ee... geuwe aangeko... richtlijnen” niet... nummer 5 (tot n... velt, laat daarna... ners voorafgaan... capitulatie van d... Waar blijven n... „politieke list... velle” volgelingen... vaarmée men h... doordat ze op bro... ek, nadat broche... schemen waren?... kaubelijk gezegd... III evenmin iets... III dit deed. Nu k... bewijzen nu zelf... III niet af waren... en teruggenome... Ja, waar blijft... apart „Bijvoegsel... haar critici looc... bit, dat hij deze... van „STAATSLE... PROEVE” 2) w... pns, de horde v... had, dat een hoc... tannetjes-putters

Brochure III v... Goed... Maar denken d... ms bekend is, c... len willen n... schapen zijn? De... heeft zelf verklar... legen de „hord... k zelf dadelijk na... mlik een groote... EEN OFFICIEEL... GERE IS”.

Een nuchter m... die staatsleer (bi... dan met brochur... zwaarting op ieh... niet bedrieg, blij... zou de Leiding... kameraden nu o... IV eveneens ver...

Intusschen, wi... bewijzen, dat de

1) Hier volgt e... 2) Maar 1936):

Een nieuw Off... Staatsindige riel... In den aanvang... den geestelijken g... brengen door de c... na over staatslee... richtlijnen.

In plaats van b... (hoofdzakelijk) „... schied dezer dage... richtlijnen”.

Reeds thans kar... Material van het... 2) Zie ook de v... Proeve. Het nie... proeve aangedie... het meer weuden... laten uitscheiden